

Solta d'aigua des de l'embassament de Flix, el 31 de gener de 2024. FOTO: JOAN REVILLAS

Medi ambient

Les crescudes controlades de l'Ebre, claus per a mobilitzar sediments fins al Delta

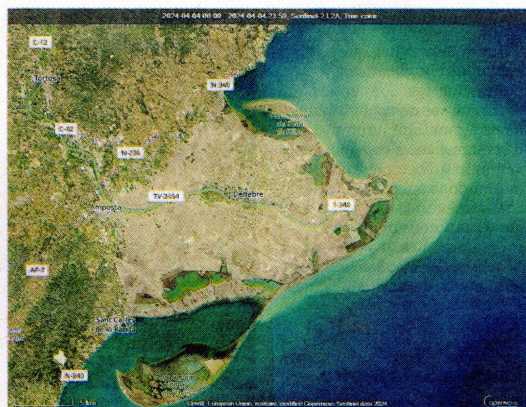
Es duen a terme de forma periòdica des de fa més de vint anys, en un inici amb l'objectiu de reduir les plantes aquàtiques i actualment per analitzar al detall el transport sedimentari

MARIBEL MILLAN LÓPEZ
TORTOSA

El delta de l'Ebre necessita que hi arribin més sediments procedents d'aigües amunt del riu per garantir la seva supervivència, amenaçada per la regressió, la subsidència (enfonsaments) i la pujada del nivell del mar arran del canvi climàtic. Uns sediments que ara queden retinguts en bona mesura als embassaments. La Confederació Hidrogràfica de l'Ebre (CHE) ha posat en marxa l'estratègia GISDHE, de gestió integral de sediments a la Demarcació Hidrogràfica de l'Ebre, en la que s'estan posant a prova i avaluant els sistemes pels quals es pot fer efectiva i viable aquesta aportació, amb una dotació fins al 2027 d'11,9 milions d'euros.

Un dels pilars d'aquesta estratègia són les crescudes controlades al tram final del riu, des del sistema d'embassaments de Mequinensa, Riba-roja i Flix. Aquestes crescudes, dues anuals depenent de la situació de l'Ebre, es duen a terme des de l'any 2003 amb objectius mediambientals, una cap al mes de maig i l'altra al novembre. Amb tot, es poden reduir si hi ha sequera i les reserves són baixes o si ja es produeixen crescudes naturals i períodes de cabals elevats.

En un principi es van començar a realitzar, de forma coordinada amb les explotadores de les centrals hidroelèctriques, per reduir la presència dels macròfits (plantes aquàtiques) que cobrien el riu especialment a l'estiu i afavorien l'expansió de la plaga de

Imatge del Delta presa pel satèl·lit Sentinel, amb els sediments arribats ben visibles, el mes de gener passat. FOTO: CEDIDA

18.000

tones de sediments es calcula que es van mobilitzar en la crescuda controlada del 31 de gener, en dades preses a Ascó

la mosca negra. Amb el pas dels anys, «l'objectiu i la forma en que es duen a terme ha anat variant», explica al Diari el cap de Planificació Hidrològica de la CHE, Miguel Ángel García Vera.

Així, ara la seva principal funció és la mobilització de sediments des dels embassaments cap a la desembocadura i, especialment, estudiar com es fa aquest transport per tal de poder maximitzar-ne els efectes.

El model actual es basa en una solta d'aigua de 1.200 metres cúbics (i fins a 1.400) per segon durant cinc hores (tenint en compte que el cabal actual del riu és, per exemple, de 260 metres cúbics per segon a Tortosa), «amb un cop inicial amb molta força», explica el cap de Planificació de la CHE. Això ha permès passar d'una mobilització de 1.000 tones de sediments en les crescudes de l'any 2016 fins a les 18.000 de l'última realitzada el passat mes de gener (en dades preses a Ascó). Es calcula que actualment el Delta rep unes 200.000 tones anuals, davant dels milions que arribaven quan no existien els embassaments; i que en necessitaria un mínim de 400.000 per frenar la regressió.

García Vera posa la crescuda del 31 de gener de 2024 com a model de treball, ja que es va coordinar amb diverses universitats i es va fer coincidir amb el pas del satèl·lit Sentinel, per poder prendre imatges aèries. Unes imatges que van mostrar la terbolesa de l'aigua del riu i fins al mar, prova de la mobilització efectiva dels sediments.

Entre els ens implicats en el monitoratge de les crescudes controlades hi ha la Universitat Politècnica de Catalunya, les de Madrid i València o el Centre d'Estudis i Experimentació d'Obres Públiques (CEDEX). Es controla la terbolesa i es prenen mostres que s'analitzen posteriorment en laboratori. També es mesuren els cabals circulants amb plataformes flotants, i s'avalua el transport de sediments des del fons i els nutrients presents a l'aigua. Tot plegat, «per anar avançant en coneixements i poder definir una estratègia que sigui el màxim d'efectiva», remarca García Vera.